

Posudek oponenta disertační práce

Autor: Mgr. Dominik Vítek
Téma: Právo být zapomenut jako součást ochrany osobnosti
Oponent: doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

I.

Výsledky práce

Autor si pokládá za cíl v práci podrobně rozebrat „ideová východiska zapomnění a soukromí v právu, jejich význam pro jednotlivce i celou společnost“ a podat tak „ucelený pohled na aplikační praxi práva být zapomenut“ (s. 7). Za tímto účelem autor vymezuje několik relevantních výzkumných otázek, totiž zda je právo být zapomenut složkou ochrany osobnosti, zda se vztahuje i na právnické osoby, zda jsou data věcí a zda je právní povaha dat významná z hlediska uplatnitelnosti práva být zapomenut, a rovněž jaké jsou teritoriální dopady práva být zapomenut a do jaké míry jej lze uplatňovat mimo území České republiky, resp. Evropské unie (s. 7). Jde o otázky relevantní, zajímavé, pro účely disertační práce vhodné a přiměřené. Vymezené výzkumné otázky autor v práci skutečně zodpovídá. Na tom nic nemění (spíše nevyhnutelná) skutečnost, že jejich význam i míra, se kterou se jim autor věnuje, nejsou zcela vyrovnané. V práci se autor více či méně intenzivně zabývá také některými souvisejícími problémy (např. právními následky porušení práva být zapomenut, otázkou vlastnického práva k osobním údajům apod.).

Práce tak představuje analytické pojednání o aktuálním tématu zodpovídající konkrétní relevantní výzkumné otázky, to vše na pozadí širšího kontextu ochrany osobnosti a povahy a ochrany osobních údajů. Autor prokazuje, že je orientován, tématu rozumí a je schopen zaujmout a vyjádřit vlastní vědecky relevantní kritický názor.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Právo být zapomenut je tématem nadmíru aktuálním a relevantním, což vychází ze souběhu několika stěžejních trendů soudobé společnosti. Na straně technologické je to čím dál užší propojenost světa rozsáhlými soubory dat, stále efektivnější možnosti jejich sběru a zpracování, jako i možnost rychlého virálního šíření dat zejména prostřednictvím sociálních

sítích. Ve společenské rovině pak v reakci na uvedené posiluje snaha o ochranu osobních údajů, která je přímo reflektována v právu. Tato regulace je ovšem předmětem mnoha odborných i laických diskusí, jako i častého nepochopení, o čemž lépe než co jiného svědčí reakce společnosti na účinnost obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Téma je o to aktuálnější, že v českém prostředí prakticky chybí „komplexní publikace rozebírající soukromoprávní aspekty práva být zapomenut“, jak si autor správně všímá (s. 7).

Konečně samotné téma subjektivního práva být zapomenut je pro účely disertační práce nepochybně vhodné, neboť umožňuje analyzovat i širší otázky spojené s ochranou osobních údajů a ochranou osobnosti, avšak zároveň je dostatečně konkrétní na to, aby mohlo být na úrovni disertační práce analyzováno s potřebnou hloubkou a mírou detailu.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je zpracována na 230 stranách textu včetně úvodu a závěru (na počet znaků činí délka práce cca 320 normostran). Struktura práce je v zásadě přehledná a logická, autor ji staví z doktrinálního hlediska korektně. Každá kapitola první úrovně je přehledně zakončena zvláštní podkapitolou shrnující její závěry. V prvních čtyřech kapitolách autor buduje teoretický kontextuální základ pro samotnou bližší analýzu práva být zapomenut. Teprve v páté kapitole je detailně vymezen samotný pojem práva být zapomenut, v šesté kapitole je pak konečně blíže propojeno právo být zapomenut s již dříve poměrně podrobně pojednanou ochranou osobních údajů. Bylo by možné se tázat, zda k uvedenému autor neměl přistoupit dříve, resp. zda neměl i z formálního hlediska úžeji propojit obecné (tj. ochranu osobnosti a ochranu osobních údajů) a zvláštní (samotné právo být zapomenut). Ve výsledné podobě se autor ústředním tématem práce zabývá vlastně až v jejích závěrečné třetině. Ani autorem zvolená struktura nicméně není zcela bez logiky, kdy postupuje od obecného ke zvláštnímu v relativně oddělených, tematicky uspořádaných celcích. V práci je použita metoda analytická, syntetická a deskriptivní, přičemž je pojednáno také o právní úpravě evropské, jež je pro téma práce stěžejní. Autor vhodně pracuje s různorodými výkladovými metodami včetně výkladu teleologického.

IV.

Připomínky k textu

Práce představuje pojednávané téma v jeho širším kontextu, s dostatečnou hloubkou analýzy, autorovým kritickým hodnocením a originálním zodpovězením relevantních výzkumných otázek.

Vytknout by bylo možné snad až přílišnou koncentraci klíčových pasáží, které přímou souvisejí s výzkumnými otázkami, ve srovnání s částmi práce věnovanými obecným, jakkoli také relevantním, problémům.

Právu být zapomenut se autor zčásti věnuje i v prvních čtyřech kapitolách práce, ačkoli (zejména v kapitole třetí a čtvrté, tedy v pojednání o právu na ochranu osobních údajů a o povaze dat a osobních údajů) není u velmi rozsáhlých pasáží vyjasněna přímá praktická souvislosti s ústředním tématem. Tato obecná pojednání jsou sama o sobě poměrně zdařilá, autor při jejich zpracování poučeně čerpal z relevantní literatury, judikatury i právních předpisů a dosahoval některých dílčích zjištění. Místy mají lehce deskriptivní povahu, nejde ale o větší problém.

Autor se rozhodl téma zpracovat se zahrnutím vyššího množství záběrem dílčích otázek. Nutno říci, že právě v některých z těchto dílčích otázek dochází k zajímavým závěrům. V souhrnu je práce dostatečně propojena jednotlivými tématy, místy má ovšem uvedené pojetí za následek také částečnou nedořešenost některých problémů. Příkladem může být nastínění odborné diskuse o možnosti nabývání věcných práv k datům, v níž autor nedochází ke žádným jednoznačným konkrétním závěrům (s. 146-148). Jindy autor např. cituje americkou judikaturu a legislativu, aniž by jakkoli představil obsah citovaného, takže informační hodnota předmětné pasáže je téměř nulová (závěrečný odstavec na s. 145).

Autor prokázal orientaci v právních předpisech, judikatuře i odborné literatuře. Rozsáhle jsou zastoupeny předpisy evropského práva, judikatura ESLP a SD EU, jako i zahraniční (zejména anglickojazyčná) odborná literatura.

V.

Jazyková a grafická úroveň

Z formálního hlediska je práce zpracována v odpovídající kvalitě. Její struktura je přehledná, poznámkový aparát je kvalitní, citace odpovídají citační normě, právní terminologii autor užívá správně. V práci se místy vyskytují překlepy, byť čtivost či srozumitelnost textu neruší zásadním způsobem. Stejně lze říci o nepříliš šťastných stylistických formulacích. Velmi okrajová poznámka pak směřuje k občasnému příliš doslovnému překladu anglických pojmů a slovních spojení, kdy např. opakovaný výraz „čerstvý začátek“ není českému jazyku vlastní. Práce na formální úrovni odpovídá požadavkům kladeným na disertační práci.

VI.

Otázky k obhajobě

V práci vyjadřujete názor, že mj. s rozvojem umělé inteligence bude ve vztahu k právu být zapomenut třeba přikročit k multidisciplinární spolupráci se zapojením řady věd včetně neurologie, psychologie či antropologie (zejm. s. 224 a 233). V závěru práce v této souvislosti hovoříte o potenciálu „významně modifikovat funkci zapomínání, jak ji vnímáme dnes a na které jsou vystavěny stávající principy práva být zapomenut“. (s. 233). Vysvětlete prosím blíže, co tím máte na mysli, a jaké by případně mohly být právní a společenské konotace takového vývoje.

V práci zmiňujete možnou lepší dohledatelnost dat v hypotetické situaci, kdy by veškerá data existovala v prostředí blockchain (s. 227). Bylo by podle Vás masivní rozšíření existence dat v prostředí blockchain ve svém důsledku spíše ve prospěch, či neprospěch vymahatelnosti práva být zapomenut? Zamyslete se prosím i nad možnými právními souvislostmi.

VI.

Doporučení

Práce splňuje požadavky kladené na práci disertační. Doporučuji ji proto k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce. V případě úspěšné obhajoby doporučuji udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 24. 5. 2022

doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.